

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 484/2016-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 12. októbra 2016 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej, sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Petra Brňáka prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Elenou Ľalíkovou, Podbrezovská 34, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 7/2015 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 7/2015 porušené bolo.

2. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 7/2015 konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € (slovom osemtisíc eur), ktoré je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 545,68 € (slovom päťstoštyridsaťpäť eur a šesťdesiatosem centov) na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Eleny Ľalíkovej, Podbrezovská 34, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti [REDAKOVANÉ] vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. marca 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 7/2015.

2. Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„Od januára 1990 sa začalo konanie o vydanie bezdôvodného obohatenie, v ktorom sťažovateľ vystupuje ako žalovaný v 1. rade a toto konanie nie je doteraz právoplatne skončené...“

V súčasnosti sa vec od januára 2015 nachádza na najvyššom súde, kde je vedená pod sp. zn. 1 Obo 7/2015, a to v dôsledku podaného odvolania zo strany žalobcov, proti žalobu zamietajúcemu rozsudku krajského súdu z 25.11.2014...

ÚS SR nálezom z 18.8.2015, sp. zn. I. ÚS 246/2015, vyhovel sťažnosti žalovaného v 2. rade, ktorému z titulu prietáhov v konaní priznal voči Krajskému súdu v B. Bystrici sumu 8000 EUR...

Domnievame sa, že aj terajší sťažovateľ má právo na poskytnutie ochrany zo strany ústavného súdu, voči nečinnosti či nevhodnej činnosti najvyššieho súdu, v dôsledku ktorej vec nie je skončená ani po uplynutí 26 rokov od jej nápadu na príslušný súd...

Je nepochybné, že doterajšia doba konania vyše 26 rokov vznikla iba zlou či nevhodnou organizáciou práce aj najvyššieho súdu - niekoľkokrát rozhodoval ako odvolací a potom aj dovolací súd v tak banálnej veci...“

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti takto rozhodol:

„a/ Základné právo [REDAKOVANÉ] garantované čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obo 7/2015 porušené boli.

b/ Najvyššiemu súdu prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

c/ [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 15.000 EUR, ktoré je najvyšší súd povinný vyplatiť mu do 2 mesiacov od doručenia nálezu.

d/ Najvyšší súd je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 363,78 EUR... na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Eleny Lalíkovej, v lehote do 2 mesiacov od doručenia nálezu.“

4. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 484/2016-13 zo 17. augusta 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril najvyšší súd listom č. k. KP 3/2016-55 z 13. septembra 2016 a uviedol:

„Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bola vec predložená Krajským súdom Banská Bystrica 02. 02. 2015. Podaním z 29. 04. 2015 Krajský súd v Banskej Bystrici žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky o zapožičanie predmetného spisu na vyhotovenie kópií požadovaných Ústavným súdom SR výzvou z 13. 04. 2015, Rvp 15260/2014-6. Spis bol vrátený 13. 05. 2015 a následne 23. 09. 2015 bol zaslaný Nález Ústavného súdu SR z 18. 08. 2015, I. ÚS 246/2015-27, ktorým bolo rozhodnuté o porušení základného práva [REDAKOVANÉ] (pred všeobecným súdom je v postavení žalobcu) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vednom pod sp. zn. 44Cb/1/2014. Sudca spravodajca [REDAKOVANÉ] je od 13. 06. 2016 práceneschopný až doteraz. Z uvedených dôvodov, ktoré považujeme za objektívne, vo veci doteraz nebolo rozhodnuté.

Z obsahu spisu je zrejmé, že dĺžka konania je neprimerane dlhá, a to 26 rokov. Avšak je potrebné zdôrazniť, že na dĺžku konania malo značný vplyv aj správanie samotných účastníkov konania, tak zo strany žalobcu, ako aj sťažovateľa. Pojednávania boli veľa krát odročované z dôvodu neprítomnosti sťažovateľa, prípadne jeho právnej zástupkyne, a to nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v konaní na odvolacom súde. V tejto súvislosti poukazujeme na vyjadrenie predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici k predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, podanej v tejto veci.

Z objektívnych dôvodov je potrebné súhlasiť, že dĺžka namietaného konania je neprimerane dlhá. Avšak je potrebné prihliadať aj na skutočnosť, že spôsobená bola nielen zo strany súdu, z dôvodu práceneschopnosti referujúceho sudcu, ale aj samotnými účastníkmi konania. Napokon považujeme za potrebné uviesť, že spis bolo potrebné zapožičiavať na štúdium aj Ústavnému súdu, čo taktiež trvalo určitú dobu. Preto považujeme právo na primerané zadosťučinenie za právne neopodstatnené.“

6. Podaním doručeným ústavnému súdu 5. októbra 2016 sťažovateľ v reakcii na vyjadrenie najvyššieho súdu zotrval na dôvodnosti svojej sťažnosti.

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa so stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

8. Podľa rozvrhu práce ústavného súdu na obdobie od 1. marca 2016 do 28. februára 2017 I. senát ústavného súdu rozhoduje v zložení: predseda senátu Milan Ľalík, sudkyňa Marianna Mochnáčová a sudca Peter Brňák. Uznesením č. k. II. ÚS 363/2016-5 z 26. apríla 2016 bol sudca Milan Ľalík vylúčený z konania a rozhodovania vo veci. Na základe čl. III platného rozvrhu práce ústavného súdu namiesto vylúčeného predsedu I. senátu ústavného súdu rozhodovala o predbežnom prerokovaní sťažnosti aj vo veci samej predsedníčka III. senátu Jana Baricová.

II.

9. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha aj vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

11. Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01, I. ÚS 20/02).

13. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

14. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

15. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý bol s účinnosťou od 1. júla 2016 zrušený a počnúc týmto dňom je úprava civilného sporového, civilného mimosporového a správneho súdneho konania predmetom Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“).

16. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 OSP, ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá. Ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

17. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expresis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP a v čl. 12 CMP, podľa ktorých súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu, resp. účastníkov konania a iných osôb. Pričom v zmysle § 5 SSP sa okrem iných týmto základným princípom civilného sporového konania spravuje aj konanie pred správnym súdom. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku, Civilného mimosporového poriadku a Správneho súdneho poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní tvoriacich predmet úpravy týchto poriadkov.

18. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva napríklad z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z ustanovení § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z ustanovení § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán, aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona alebo § 183 ods. 1 vetu prvú CSP, podľa ktorej sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

19. V zmysle § 25 SSP sa citované ustanovenia Civilného sporového poriadku primerane použijú aj na konanie správneho súdu podľa Správneho súdneho poriadku, pričom povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplýva aj s ustanovení § 103 ods. 1 SSP, podľa ktorého ak sa konanie začalo, postupuje v ňom správny súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie rozhodnutá. Správny súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci konania nečinní. Účastníci konania sú povinní prispieť k tomu, aby sa dosiahol účel konania najmä tým, že pravdivo a úplne opíšu všetky potrebné skutočnosti, označia dôkazné prostriedky a dbajú na pokyny správneho súdu. Ďalej táto povinnosť správneho súdu vyplýva z § 105 ods. 1 SSP, podľa ktorého ak správny súd nariadi pojednávanie, pripraví ho tak, aby bolo možné rozhodnúť vo veci spravidla na jedinom pojednávaní a z § 115 SSP, podľa ktorého pojednávanie možno odročiť len z dôležitých dôvodov alebo z dôvodu uskutočnenia neverejnej porady a vyhotovenia výroku rozhodnutia správneho súdu. Správny súd môže odročiť pojednávanie aj vtedy, ak to účastníci konania zhodne navrhnú.

20. Podľa § 2 ods. 1 CMP na konania podľa tohto zákona (pozn. civilné mimosporové konania) sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Povinnosť súdu konať v civilnom mimosporovom konaní bez prietáhov je vyjadrená napr. aj v § 30 CMP, podľa ktorého po začatí konania postupuje súd v súčinnosti s ostatnými subjektmi konania tak, aby bola vec v čo najkratšom čase prejednaná a rozhodnutá, ďalej v § 31 CMP, podľa ktorého súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní, ale aj v ustanovení § 34 CMP o vylúčení aplikácie okrem iných ustanovení Civilného sporového poriadku o koncentrácii konania (vrátane sudcovskej koncentrácie konania).

21. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého

kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

22. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet posudzovaného konania (zaplatenie sumy 15 767,11 € s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia) sa môže javiť po skutkovej stránke ako čiastočne zložitejší vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania. Avšak vzhľadom na to, že spory o priznanie uplatnených nárokov z bezdôvodného obohatenia tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov, nemožno predmetnú vec v zásade po skutkovej ani právnej stránke hodnotiť ako zložitú.

23. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu namietaných práv sťažovateľa. Ústavný súd nezistil žiadne okolnosti, ktorými by sťažovateľ mohol prispieť k zásadnému predĺženiu prebiehajúceho súdneho konania.

24. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup najvyššieho súdu v predmetnej veci. Ústavný súd už nálezom č. k. I. ÚS 246/2015-27 z 18. augusta 2015 vyslovil v posudzovanom konaní vo vzťahu k [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“) porušenie obdobných práv ako sú namietané sťažovateľom, a to postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 44 Cb 1/2014 (predtým vedenom pod sp. zn. 48 Cb 3/93), a zároveň priznal žalovanému v 2. rade finančné zadost'učinenie v sume 8 000 € a náhradu trov konania. Ústavný súd z prehľadu úkonov predloženého krajským súdom v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 246/2015 v spojení s vyjadrením najvyššieho súdu zistil tento priebeh namietaného súdneho konania:

Konanie sa začalo v januári 1990 doručením žaloby Okresnému súdu Martin (ďalej len „okresný súd“) vo veci žalobcu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) proti sťažovateľovi ako žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade (obaja zastúpení

JUDr. Elenou Ľalíkovou). Predmetom konania bol nárok žalobcu na zaplatenie sumy 15 767,11 € (475 000 Sk) z titulu bezdôvodného obohatenia.

Konanie bolo okresným súdom vedené pod sp. zn. 7 C 27/1991. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom zo 14. januára 1992 tak, že žalobu zamietol. Predmetný rozsudok okresného súdu bol na základe odvolania žalobcu zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 9 Co 164/1992 z 8. apríla 1992 a vec bola vrátená okresnému súdu. Následne okresný súd uznesením z 30. júna 1992 vyslovil svoju nepríslušnosť a vec postúpil krajskému súdu na ďalšie konanie. Na základe odvolania sťažovateľa a žalovaného v 2. rade krajský súd uznesením sp. zn. 9 Co 546/1992 z 21. októbra 1992 potvrdil uznesenie okresného súdu o postúpení veci krajskému súdu.

Od 7. decembra 1992 bolo konanie vedené už pred krajským súdom ako prvostupňovým súdom pod sp. zn. 48 Cb 3/93. Krajský súd vo veci rozhodol rozsudkom z 9. apríla 1993 tak, že žalobu zamietol. Predmetný rozsudok krajského súdu bol na základe odvolania žalobcu zrušený uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 165/93 z 20. júla 1993 a vec bola vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd vo veci opätovne rozhodol rozsudkom z 22. septembra 1995, ktorým žalobe vyhovel a najvyšší súd tento rozsudok krajského súdu potvrdil na základe odvolania žalovaných svojím rozsudkom sp. zn. 2 Obo 95/96 z 12. júna 1996. Na základe dovolania žalovaných najvyšší súd rozsudkom sp. zn. ObdoV 76/96 z 31. januára 1997 zrušil potvrdzujúci rozsudok najvyššieho súdu vydaný v odvolacom konaní, ako aj rozsudok krajského súdu z 22. septembra 1995 a vec vrátil na ďalšie konanie krajskému súdu.

Krajský súd po vykonaní znaleckého dokazovania vo veci rozhodol rozsudkom z 24. októbra 2007, ktorým žalobe čiastočne vyhovel a sťažovateľovi uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 113 312 Sk a žalovanému v 2. rade uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 121 689 Sk, v časti o zaplatenie sumy 239 999 Sk žalobu zamietol a vo zvyšnej časti konanie zastavil. Proti tomuto rozsudku podali odvolanie všetci účastníci konania a najvyšší súd (ktorému bola vec predložená na odvolacie konanie 21. januára 2008) v odvolacom konaní svojím rozsudkom sp. zn. 5 Obo 13/2009 z 31. mája 2011 potvrdil napadnutý rozsudok krajského súdu. Sťažovateľ a žalovaný v 2. rade proti tomuto potvrdzujúcemu rozsudku najvyššieho súdu podali dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Obdo V 52/11 z 28. júna 2012 tak, že zrušil potvrdzujúci rozsudok

najvyššieho súdu vydaný v odvolacom konaní a vrátil vec najvyššiemu súdu do odvolacieho konania. Následne najvyšší súd v odvolacom konaní svojím uznesením sp. zn. 4 Obo 59/2012 z 31. januára 2013 zrušil rozsudok krajského súdu z 24. októbra 2007 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Po vrátení veci na ďalšie konanie bola vec vedená krajským súdom pod novou sp. zn. 44 Cb 1/2014. Krajský súd rozhodol rozsudkom z 25. novembra 2014, proti ktorému podali odvolanie žalobcovia (právni nástupcovia pôvodného žalobcu) a vec bola predložená najvyššiemu súdu 2. februára 2015 na odvolacie konanie, pričom najvyšší súd doteraz vo veci nerozhodol.

25. Ústavný súd odhliadnuc od hodnotenia jednotlivých čiastkových úkonov všeobecných súdov v posudzovanom konaní konštatuje, že vzhľadom na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 26 rokov bez jeho právoplatného skončenia (pri opakovanom zrušení rozhodnutí najvyššieho súdu vydaných v odvolacom konaní dovolacím senátom najvyššieho súdu) konanie ako celok charakterizuje výnimočne neefektívny postup všetkých dotknutých súdov. Pri už opísanom priebehu konania vrátane úkonov najvyššieho súdu v konaní ako celku nie je možné sa pri prieskume tejto sťažnosti obmedziť len na dĺžku posledného odvolacieho konania vedeného najvyšším súdom a jeho trvanie (vec bola predložená najvyššiemu súdu na odvolacie konanie poslednýkrát 2. februára 2015 a bez toho, že bolo vo veci rozhodnuté, tento úsek konania trvá doteraz viac ako jeden rok a osem mesiacov). Rozhodovanie najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu a dovolacieho súdu malo nesporný vplyv na celkovú dĺžku konania, pričom z ústavnoprávneho hľadiska je neakceptovateľné, že predmetné konanie nebolo právoplatne skončené ani po 26 rokoch. Napriek tomu, že v prevažujúcej miere nesie zodpovednosť za extrémnu dĺžku namietaného konania krajský súd, je nepochybne daná zodpovednosť najvyššieho súdu, ktorý, ako to bolo aj uvedené, v dvoch prípadoch, keď krajský súd vo veci samej rozhodol vyhovujúcim, resp. čiastočne vyhovujúcim rozsudkom, tieto rozsudky ako odvolací súd potvrdil, pričom jeho potvrdzujúce rozsudky boli dovolacím senátom najvyššieho súdu opakovane zrušené.

26. Ústavný súd preto konštatuje, že postupom najvyššieho súdu v posudzovanom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

27. Pokiaľ sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavný súd jeho sťažnosti v tejto časti nevyhovel. Ústavný súd zdôrazňuje, že napriek extrémnej intenzite priet'ahov v posudzovanom konaní, a tým porušeniu označených práv sťažovateľa (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) tieto nezamedzili sťažovateľovi v prístupe k súdu a prerokovaniu jeho veci v súdnom konaní. Osobitne ústavný súd zohľadnil, že sťažovateľ v postavení žalovaného v 1. rade opakovane úspešne využil mimoriadne opravné prostriedky, ktorými úspešne zvrátil dôsledky jeho zaväzujúcich právoplatných súdnych rozhodnutí.

III.

28. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

29. Ústavný súd v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde prikázal najvyššiemu súdu vo veci konať bez zbytočných priet'ahov.

30. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie

ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

31. Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 15 000 € z dôvodov uvedených v sťažnosti poukazujúc najmä na dlhotrvajúcu právnu neistotu. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd považoval priznanie sumy 8 000 € sťažovateľovi za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal na celkovú dobu posudzovaného súdneho konania a jeho priebeh a na mieru zavinenia najvyššieho súdu na vzniknutých preťahoch v posudzovanom konaní. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu, nevyhovel.

32. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu jeho právneho zastúpenia advokátkou, ktorá si uplatnila nárok na ich úhradu za tri úkony právnej služby v sume 545,68 €. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2016 je 143 € a hodnota režijného paušálu je 8,58 €. S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľovi nárok na úhradu trov za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie) v sume 454,74 € vrátane režijného paušálu, čo spolu s DPH (20 % z 454,74 €) predstavuje sumu

545,68 €. Trovy konania je najvyšší súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyňi sťažovateľa.

33. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. októbra 2016